

A csánigi Mindenszentek templom az evangélikus időkben

A reformáció századában – pontosan meg nem határozható időben – a földbirtokos patrónus családok (Kisfaludy Niczky, Rajky) és Csánig település, valamint a környező falvak (Lak Nick) egész lakossága evangélikussá vált, és természetes módon birtokolták a tovább a Csánigi Mindenszentek és nicki Szent Miklós titulusú templomot, valamint az utóbbi településeken lévő paróchiákat és egyházi javadalmakat. Evangélikus egyháztörténeti források szerint 1590 körül Reczés János csepregi evangélikus főesperes a csánigi templomban két lelkészt (László Benedek, Joannis Ruber) ordinált. Ezt követően mintegy másfél évszázadig ez a templom evangélikus kézen maradt. Azonban 1596-tól 1646-ig Nick volt az anyagyülekezet. Anyagi erőtlensége miatt Csánig is idetartozott, bár anyagyülekezeti jogát fenntartotta. Kiss Bertalan evangélikus püspök (szuperintendens) 1633. évi vizitációjának jegyzőkönyve szerint a paróchia „a templom ellenében” a „házak rendiben” helyezkedett el. 1646 után, a nicki evangélikus gyülekezet megszűnését követően, csánig valóban anyagyülekezet lett. A következő vizitációt Fekete István evangélikus püspök 1671-ben végezte. Ennek jegyzőkönyvéből tudjuk, hogy a templomot 1667-ben kívül és belül is renoválták. 1671 és 1681 között megszűnt a nyilvános protestáns istentisztelet és lelkészi szolgálat lehetősége. Mégis ebben az időben eleink szép hitvallást véstek a templom belső falára, melyet a mostani felújítás során fedeztek fel, és tettek láthatóvá. Az 1681. évi soproni országgyűlés vármegyénként 2-2 településen engedélyezte a nyilvános protestáns vallásgyakorlatot. Vas Vármegyében: Dömölk, Nemescsó, Sopron Vármegyében: Nemeskér, Vadosfa. A történelmi körülmények miatt azonban ennek gyakorlati végrehajtása csak 1718-tól 1733-ig időszakban történt meg. A csánigi gyülekezet is feléledt. Kazó István Vas vármegyei katolikus főesperes vizitációjakor 1698-ban Csánig 170 lakosából 163, Lak 312 lakosából 210 volt evangélikus. A kemenesaljai evangélikus esperes 1725. évi kimutatása szerint akkor Répcelak lett az anyagyülekezet, de ez az állapot csak legfeljebb 1732-ig tarthatott. Egy 1733-ban készített összeírás említi, hogy a csánigi templomot a katolikusok nem sokkal korábban vették vissza az evangélikusoktól. Az evangélikus időszakból több lutheránus lelkész és tanító nevét és működésük hozzávetőleges idejét is ismerjük.

Csánig evangélikus lelkészei:

Horeczky István 1659-1660

Draszta György 1668-1669

Iványi Horváth Mihály 1665-1697

Csehi György 1700-1709

Holéczy Ádám 1709-1710

Csánig evangélikus tanítói:

Bosoki Mátyás 1671-

Jugovics Mihály 1685-1693

Rossiár Dániel 1695-1698

Szakonyi Boros Mihály 1705-1710